

Cumhuriyet Halk Partisinin 36. Olağan kurultayı vesilesiyle bu parti hakkında 73 yıldır zaten hiç eksik olmayan tartışmalar yeniden alevlendi. Genel başkanı değişirse onun iktidara gelebileceğini zannedenler var. CHP 1923'te kuruldu. 1925'teki Takrirî Sükûn Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden çok partili hayata geçilen 1945'e kadar 20 yıl bu partiyi tartışmak mümkün değildi.

CHP o dönemde kendisinin Kurtuluş Savaşı'nın tek mirasçısı olduğunu ileri sürdü. "Savaştan önce Kartal'da bahçıvan" olan Kartallı Kâzım, zaferden sonra bahçıvanlığa geri dönerken, yeni devletin yöneticileri, ülke zenginliklerinin gerçek sahiplerinin de kendileri olduğunu ilan ettiler.

BIRAKTIĞI OLUMSUZ MİRAS

Türkiye'nin Batıdaki gibi yetişmiş bir burjuva sınıfı yoktu. CHP işte kısa zamanda zenginleşmek çabasındaki bir sınıfın temsilcisi idi. Taşradaki dayanağı ise Osmanlı döneminden miras kalan toprak ağası, tefeci ve eşraftı. Yakın tarihimizi emekçilerin gözüyle inceleyenler, bu sınıfın işçi ve köylüleri nasıl insafsızca sömürmeye devam ettiğini, mülkiyetin ve servetlerin topluma yayılması bir yana, nasıl belirli ellerde toplandığını bilirler. Savaşta terk edilmiş malların tapuları onlar üzerine yapılıyordu. Bankalar, çiftlikler ve yabancı şirket temsilcilikleri onlarındı. Ne Cumhuriyet'in ilanı, ne Medeni Kanun veya Tevhidi Tedrisat veya Latin harflerinin kabulü buna engel değildi. 1926'da aşarın kaldırılması köylü lehine bir gelişme olabilirdi, yerine ağır vergiler konulmamış olsaydı. O dönemde Altı Ok, tahsildar ve jandarma ile bütünleşmiştir.

Batı üst yapı kurumlarının Türkiye'ye taşınması o dönemde hızlandı. Kent merkezlerinde yeni bir yaşam biçimi doğdu. Bunu yeterli gören ve bir amentü gibi ezberleyenler, halkın yoksulluğuna gerekçe olarak 1929 ekonomik buhranını, 1939'da patlayan İkinci Dünya Savaşı'nı bahane ediyorlar. Oysa bu yoksulluk paylaşılmıyordu. Onun yükü köylülerin ve kent yoksullarının sırtına vurulmuştu. Bu çelişmenin üzeri "imtiyazsız sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz" denerek örtülmeye çalışıldıysa da yoksullar bunu yaşıyorlar ve görüyorlardı.

Emekçilere nefes aldirmayan tek parti devletine gerekçe olarak da İtalya, Almanya gibi dünyanın başka ülkelerinde de tek parti devletlerinin bulunmasına sığınıyorlar. Ancak bilerek unuttukları bir gerçek var. Örnek verdikleri rejimler kitlelerin lanetiyle paldır küldür yıkılmışlardır. Saygıya layık bir ihtiyatlılıkla Türkiye'yi savaşa sokmamayı başaran İsmet Paşa, 1945'te, benzer akıbetle karşılaşmamak için dış gelişmelerin de zorlamasıyla çok partili hayata geçmek zorunda kaldı da CHP hâkim sınıfların muhalefetteki partisi olarak varlığını sürdürebildi.

CHP, Türkiye'nin en eski partisidir. Birçok CHP'li için övünç vesilesi olan işte bu durumdan ötürü de parti seçim kazanamıyor... CHP, Partiyi emekçilerin gözünde bir kâbus haline getiren tek parti dönemindeki silüetini keşke unutturabilseydi. Ama işte toplumsal bellek propagandadan daha etkilidir. Kurtuluş Savaşına nasıl sahip çıkılıyorsa tek parti dönemi de olumsuzluklarıyla belleklere çakılmıştır.

CHP bir ırmakta birden çok kez yıkanılabilceğini sanan bazı çevrelerin aksine, 1930'lu, 40'lı yılların CHP'si olarak kalamazdı. Hatta parti kadrolarının bir kısmı, rakip partilerin nasıl kurulur kurulmaz iktidar olabildiğini keşfetmiştir ve halka iktidar partisinin verdiklerinden daha fazla ekonomik vaatlerde bulunmaktadır.

SEBEP CAHİLLİK VE DİNDARLIK DEĞİL

CHP'nin iktidar olamayışının nedeni ne ona oy vermeyenlerin cahilliği, ne de dindarlığıdır. Çünkü siyasetteki tavır alış bunlar üzerinden değil, ekonomik kazançlar üzerindedir. Bir insan etine kemiğine dayanan bir şeyi nasıl unutmazsa cahili olsun, okumuşu olsun, kendi ekonomik çıkarlarının nerede olduğunu hiç değilse hisseder. CHP'ye seçim kazandırmayan Altı Ok'taki ilkeler de değildir, o flama altında uygulanan ekonomik ve sosyal politikalarıdır.

Günümüzde orta sınıflara dayanan CHP ile ülkenin en zengin sınıflarına dayanan AKP rollerini

CHP'NİN YARASI DERİNDE...

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Çarşamba, 07 Şubat 2018 07:48 -

---

değiştirmiş gibidirler. Tek adam ve nefes alınamaz bir siyasi atmosferin uygulanışını AKP devralmıştır. CHP ise tek parti döneminden farklı olarak ve onun tam tersi parlamenter demokrasiyi, kişi hak ve özgürlüklerini savunuyor.

Buna rağmen seçmenlerin dörtte birinin oyunu alabiliyor. Çünkü tek parti döneminde yarattığı izleri silemiyor. CHP'ye yeniden genel başkan seçilen Kılıçdaroğlu hakkında yapılan eleştirilerin çoğu haksızdır. CHP içinde demokrasi olmadığı eleştirisi de insafli değildir.

Ancak Kılıçdaroğlu'nun şu sözlerine ne demeli?

"Afrin'de mücadele eden Mustafa Kemal'in Mehmetçiklerine buradan selam gönderiyoruz. Biz de Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konuda milli duruşumuzu açık ve net dile getirdik. Ama birileri Afrin operasyonunu partisinin bir kararıymış gibi topluma sunmaya çalışıyor. Ordu Mustafa Kemal'in ordusudur, senin ordun değildir. Mücadele Türkiye içindir, senin için değildir." Hem Afrin'deki askerî harekâta destek vermek, hem de onun başkomutanının bundan siyasi olarak yararlanmaması gerektiğini ifade etmek kadar yanlış bir görüş olabilir mi?

CHP günümüzde AKP liderliğinin ağır saldırısı altındadır. Ya Erdoğan'ın yaptıklarını desteklemesi (MHP gibi bir parti olması) ya da yok olması hedeflenmiştir. Sınır ötesi harekâta ve dokunulmazlıkların kaldırılmasına kerhen de olsa onay verilmiş olması CHP'yi iktidar gözünde makbul bir hale getirememiştir. CHP, günümüzde AKP-MHP-VT tarafından temsil edilen saldırgan bir milliyetçilik ile demokratik bir toplum ideali arasında sıkışmış durumdadır. CHP ne yapsın? Adını, amblemini, kadrolarını, simgelerini mi değiştirsin? Din karşıtı olduğu yolundaki propagandayı etkisiz hale getirmek için sağ eğilimli olanlara kapılarını biraz daha mı açsın? Yoksa sosyal politikalara mı ağırlık versin, sol yanını mı güçlendirsin? Çözümü bulanlar varsa anlatsın da öğrenelim! Ne var ki 70 yıl önce atın dizginlerini ele geçiren zenginlerin bir kanadı, yoksulları tavlayarak Üsküdar'ı çoktan geçti...

CHP'nin kaderini ne nutku çok parlak olan yeni bir genel başkan, ne Parti Meclisinde şu veya bu şahsiyetlerin yer alması değiştiremez.

CHP'nin iktidar olması, ancak ülkede çok büyük alt üst oluşlara ve iktidarın ipliğinin pazara çıkmasına bağlı gibi görünüyor. O zamana kadar etkili bir muhalefet yürütebilirse bu da büyük bir kazançtır. Devrimci bir parti halkın geçici duygu ve heyecanlarına teslim olmak yerine ona önderlik eden, onu eğiten ve iktidara hazırlayan partidir.